

Homoseksuele Slachtoffers van Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag: in Hoeverre

‘Ideale Slachtoffers’?

Jonas Ruurd Tjallema

Studentnummer: s3995763

Afdeling Psychologie, Rijksuniversiteit Groningen

PSB3A-BT15: Bachelor These

Begeleider: dr. C. Gerlsma

Tweede beoordelaar: prof. dr. E. Gordijn

In samenwerking met: Fleur van Harmelen, Mathilde Maat, Puck Pacilly, Vincent Bakkeren

21 juni 2022

Een scriptie is een proeve van bekwaamheid voor studenten. De goedkeuring van de scriptie is het bewijs dat de student over voldoende onderzoeks- en rapportagevaardigheden beschikt om af te studeren, maar biedt geen garantie voor de kwaliteit van het onderzoek en de resultaten van het onderzoek als zodanig, en de scriptie is daarom niet per se geschikt als academische bron om naar te verwijzen. Als u meer wilt weten over het in deze scriptie besproken onderzoek en de daarop gebaseerde publicaties waarnaar u zou kunnen verwijzen, neem dan contact op met de genoemde begeleider.

Abstract

Research shows that homosexual victims of sexually transgressive behavior often get less recognition compared to heterosexual victims of similar behavior. This recognition can be important to victims, because it can bring certain advantages like receiving sympathy, feeling validated and receiving a compensation. Yet, the extent to which victim recognition levels are related to sexuality has not been researched so far in the Netherlands. To fill this gap, this research investigates whether homosexual victims of sexually transgressive behavior receive less recognition than heterosexual victims from the Dutch population. Based on previous research, we expect homosexual victims to receive less recognition than heterosexual victims. Participants ($N = 37$) took an online questionnaire based on a vignette about either a homo- or heterosexual victim of sexually transgressive behavior. From this survey, the degree of recognition given by the participants to the victims was determined. In line with our expectations, participants assigned less compensation to homosexual victims than they did to heterosexual victims. However, looking at other aspects of recognition, there was no difference in the degree to which participants recognized homo- or heterosexual victims. Theoretical and practical implications are discussed.

Keywords: recognition, victim, sexually transgressive behavior, homosexuality

Samenvatting

Onderzoek toont aan dat homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag minder erkend worden dan heteroseksuele slachtoffers van dergelijk gedrag. Dit is kwalijk, aangezien erkend worden als slachtoffer voordelen met zich brengt. Voorbeelden hiervan zijn het ontvangen van empathie, validatie en een schadevergoeding. Echter, onderzoek over dit onderwerp is niet eerder onder de Nederlandse bevolking gedaan. In de huidige studie wordt daarom onderzocht of homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag minder erkenning krijgen dan heteroseksuele slachtoffers in de Nederlandse samenleving. Gebaseerd op eerder onderzoek verwachten we dat homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag minder erkenning ontvangen dan heteroseksuele slachtoffers van dergelijk gedrag. Deelnemers ($N = 37$) vulden een online vragenlijst in op basis van een vignet over ofwel een hetero- of homoseksueel slachtoffer van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Op deze manier werd de erkenning bepaald die de deelnemers aan het slachtoffer gaven. In lijn met onze verwachting, wezen deelnemers minder schadevergoeding toe aan homoseksuele slachtoffers dan aan heteroseksuele slachtoffers. Echter, kijkend naar andere aspecten van erkenning, werd er geen verschil gevonden in de mate waarin homo- en heteroseksuele slachtoffers werden erkend. Theoretische en praktische implicaties worden besproken.

Trefwoorden: erkenning, slachtoffer, seksueel grensoverschrijdend gedrag, homoseksualiteit

Homoseksuele Slachtoffers van Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag: in Hoeverre ‘Ideale Slachtoffers’?

Seksueel grensoverschrijdend gedrag is een onderwerp dat op dit moment veelvuldig wordt besproken in de Nederlandse samenleving. Het schandaal van The Voice of Holland, waarbij tientallen vrouwen aangaven seksueel misbruikt te zijn door mannen met macht, is hier een belangrijke aanleiding voor geweest. En hoewel het goed is dat het maatschappelijke gesprek over seksueel grensoverschrijdend gedrag op gang komt, lijkt het erop dat in de maatschappelijke discussie een grote groep slachtoffers over het hoofd wordt gezien: mannelijke homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt vaak meteen gedacht aan een vrouwelijk slachtoffer en een mannelijke dader. Echter, seksueel grensoverschrijdend gedrag komt ook voor onder homoseksuele mannen. Uit een meta-onderzoek met meer dan 139000 Amerikaanse respondenten bleek dat tussen de 12-54% van de homoseksuele mannen seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft meegemaakt (Rothman et al., 2011). Verder blijkt uit onderzoek onder 21000 Amerikaanse studenten dat homoseksuele mannen even vaak melding maken van seksueel grensoverschrijdend gedrag als heteroseksuele vrouwen (Ford & Soto-Marquez, 2016).

Ondanks bovenstaande cijfers toont onderzoek aan dat mannelijke homoseksuele slachtoffers minder serieus worden genomen dan zowel vrouwelijke als mannelijke heteroseksuele slachtoffers (Brown & Groscup, 2009; Mitchell et al., 1999; Wakelin & Long, 2003). Oftewel, ze worden in mindere mate gezien als ‘ideaal slachtoffer’ (Christie, 1986). Dit is nadelig, omdat worden erkend als slachtoffer voordelen met zich brengt (Rock, 2002). Bovendien kan een gebrek aan erkenning leiden tot secundaire victimisatie (Elbers & Becx, 2020).

Tot nu toe is in internationaal onderzoek over dit onderwerp Nederland buiten beeld gebleven. Daarom gaan wij in ons onderzoek kijken naar de mate waarin Nederlanders

erkenning geven aan mannelijke homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag in vergelijking met heteroseksuele slachtoffers van dergelijk gedrag. Mocht er sprake zijn van een relatief lage erkenning voor homoseksuele slachtoffers, dan kunnen onze onderzoeksbevindingen bijdragen aan bewustwording en attitudeverandering onder Nederlanders. Dit zou ervoor kunnen zorgen dat mannelijke homoseksuele slachtoffers in toenemende mate, zowel door zichzelf als door buitenstaanders, erkend worden als slachtoffer van seksueel grensoverschrijdend gedrag en secundaire victimisatie voorkomen kan worden.

Het 'ideale slachtoffer'

Christie (1986) definieert een 'ideaal slachtoffer' als 'een slachtoffer dat het meest waarschijnlijk de complete en legitieme status van slachtoffer krijgt'. In welke mate een slachtoffer gezien wordt als 'ideaal slachtoffer', hangt volgens Christie (1986) af van een zestal factoren. Ten eerste is een 'ideaal slachtoffer' zwak in vergelijking met de dader. Oude, jonge of zieke mensen zijn geschikt als 'ideaal slachtoffer'. Ten tweede wordt een slachtoffer als 'ideaal' gezien wanneer het bezig was met een respectabel project, bijvoorbeeld zorg dragen voor een zusje. Daarnaast bevindt een 'ideaal slachtoffer' zich op een veilige plek, bijvoorbeeld overdag op een drukke straat. Volgens Christie (1986) bepaalt niet alleen het slachtoffer de mate waarin een persoon als 'ideaal slachtoffer' wordt gezien. Ook de dader speelt hier een rol in. Hoe groter en kwaadaardiger de dader is vergeleken met het slachtoffer, hoe meer dit wordt gezien als 'ideaal slachtoffer'. Verder wordt een slachtoffer meer als 'ideaal' gezien wanneer het geen persoonlijke band heeft met de dader. Ten slotte is het belangrijk dat je als slachtoffer sterk genoeg bent om publiekelijk aan te geven dat je je als zodanig ervaart. Wat opmerkelijk is aan het 'ideale slachtoffer' waar Christie (1986) naar refereert, is dat hij het altijd benoemt als vrouw. Hiermee impliceert Christie dat het 'ideale slachtoffer' een vrouw is (Depraetere, 2020; Zaykowski, 2014). Van Dijk (2009) voegt een

eigenschap toe aan de lijst. Een 'ideaal slachtoffer' toont geen gevoelens van woede of wraak, is bereid om excuses te aanvaarden en om de dader te vergeven.

Nadelen van niet erkend worden als slachtoffer

Erkend worden als slachtoffer brengt voordelen met zich. Slachtoffers ontvangen sympathie, worden behandeld als onschuldig, kunnen beter betekenis geven aan het ongeval, voelen validatie over wat hun is overkomen en ontvangen vaak een financiële compensatie (Rock, 2002). Wanneer deze erkenning niet gegeven wordt kan dit leiden tot secundaire victimisatie. Secundaire victimisatie is hernieuwd slachtofferschap dat ontstaat door de houding van professionals of door juridische procedures (Elbers & Becx, 2020). Slachtoffers proberen een weg te vinden in een juridisch systeem dat vaak geen rekening houdt met de gevoelens van slachtoffers. Hierdoor kan boven op het trauma dat het slachtoffer al heeft, nieuw trauma ontstaan (Hall, 2010). Een groep die extra kwetsbaar is voor secundaire victimisatie zijn slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Slachtoffers geven aan dat ze niet serieus worden genomen, omdat de dader vaak niet wordt vervolgd of zelfs maar wordt ondervraagd. Hierdoor krijgen ze het gevoel zelf (mede)verantwoordelijk te zijn aan de gebeurtenis (Elbers & Becx, 2020).

Homoseksuele slachtoffers

Volgens Donovan en Barnes (2018) zijn homoseksuele slachtoffers niet 'ideaal' als het gaat om seksueel grensoverschrijdend gedrag. Uit onderzoek blijkt dat buitenstaanders homoseksuele slachtoffers vaak minder serieus nemen. Zo vonden Wakelin en Long (2003) dat homoseksuele mannen meer (mede)schuldig worden bevonden aan hun verkrachting dan heteroseksuele mannen. Een verklaring die hiervoor werd gevonden was homofobie van buitenstaanders. Brown en Groscup (2009) deden onderzoek naar de houding van crisisopvang medewerkers over huiselijk geweld en vonden dat geweld binnen homoseksuele relaties minder serieus werd genomen in vergelijking met heteroseksuele relaties. Uit

onderzoek van Mitchell et al. (1999) bleek dat buitenstaanders denken dat een mannelijk homoseksueel slachtoffer een verkrachting aangenamer ervaart en minder trauma zal ervaren in vergelijking met een mannelijk heteroseksueel slachtoffer.

Behalve buitenstaanders, zien homoseksuele slachtoffers zichzelf vaak ook niet als ‘ideaal slachtoffer’. Het feminisme in de jaren 70 heeft hier een grote rol in gespeeld (Donovan & Barnes, 2018). Feministische activisten streden in die tijd voor het meer bespreekbaar maken van seksueel grensoverschrijdend gedrag en huiselijk geweld. Zij slaagden hierin, maar een consequentie hiervan is dat het algemeen beeld dat mensen hebben bij het probleem gaat over een relatie tussen man en vrouw. Homoseksuele mannelijke slachtoffers herkennen zich niet in dit stereotype, waardoor zij zichzelf minder snel als slachtoffer ervaren. Het gevolg is dat homoseksuele slachtoffers minder snel hulp zoeken na een ervaring van seksueel grensoverschrijdend gedrag (Donovan et al., 2014). Een andere verklaring voor het gebrek aan zelferkenning als slachtoffer onder homoseksuele mannen wordt gegeven door Dunn (2012). Volgens Dunn heerst er angst om als slachtoffer als minder mannelijk te worden gezien. Homoseksuele mannen ontwikkelen in hun jeugd vaak een afkeer van hun vrouwelijkheid, onder andere door afwijzing en pestgedrag. De innerlijke homofobie die hierdoor ontstaat, kan sterk worden aangewakkerd wanneer een homoseksuele man slachtoffer wordt. Het gevolg hiervan is dat hij zichzelf niet willen erkennen als slachtoffer en daarom geen hulp zoekt.

Huidig onderzoek

De besproken literatuur wijst erop dat homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag mogelijk onvoldoende worden erkend als legitiem slachtoffer. Dit zou onder andere kunnen leiden tot minder empathie en financiële compensatie voor het slachtoffer. Ook zouden homoseksuele slachtoffers hierdoor vaker te maken kunnen krijgen met secundaire victimisatie, wat kan leiden tot nieuw trauma en een gevoel van

(mede)verantwoordelijkheid voor het seksueel grensoverschrijdend gedrag dat heeft plaatsgevonden. Echter, voor zover ons bekend, is in Nederland geen onderzoek naar dit onderwerp gedaan. Om deze redenen is het belangrijk om empirisch te onderzoeken in hoeverre Nederlanders erkenning geven aan homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag in vergelijking met heteroseksuele slachtoffers. Gebaseerd op eerdere bevindingen verwachten we dat homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag in mindere mate worden erkend dan heteroseksuele slachtoffers van dergelijk gedrag.

Methode

Deelnemers

184 deelnemers hebben geparticipeerd aan het onderzoek. Uit de ruwe data zijn 64 deelnemers verwijderd. Dertien deelnemers gaven geen toestemming om deel te nemen aan het onderzoek, vijf gaven geen toestemming voor het verwerken van demografische gegevens, negentien vulden hun leeftijd niet in, 27 mensen zijn gestopt na het invullen van de demografische gegevens en zeven mensen zijn gestopt zonder de sociaal wenselijkheidsvragenlijst in te vullen. Deze laatste groep is niet verwijderd uit de data, omdat de antwoorden op de VCS en vignetten nog steeds relevant zijn.

In totaal hebben 113 deelnemers geparticipeerd aan het onderzoek (74 vrouwen, 39 mannen, $M_{Leeftijd} = 33.19$, $SD = 16.10$). Op één Indonesische deelnemer na hebben alle deelnemers de Nederlandse nationaliteit. Het opleidingsniveau werd opgedeeld in lager onderwijs (lagere school, middelbare school, beroepsonderwijs) en hoger onderwijs (hogeschool of universiteit). 99 (87.6%) participanten waren volgens deze criteria ‘hoger opgeleid’ en 14 (12.4%) participanten waren ‘lager opgeleid’. De onderzoeksopzet en vragenlijst die de deelnemers hebben ingevuld is goedgekeurd door de ethische commissie van de Rijksuniversiteit Groningen.

Design

Het onderzoek is cross-sectioneel, waarbij gekeken wordt naar het verband tussen de seksualiteit van het slachtoffer (onafhankelijke variabele) en de erkenning die aan het slachtoffer wordt gegeven (afhankelijke variabele). Bij het geven van erkenning aan verschillende soorten slachtoffers is het goed mogelijk dat deelnemers sociaal wenselijk antwoorden. Om de invloed van deze eventueel sociaal wenselijke antwoorden weg te filteren, wordt de variabele sociaal wenselijkheid meegenomen als covariaat.

Procedure

Deelnemers zijn geworven via het sociale netwerk van de onderzoekers, door middel van de sneeuwbalmethode, allen uit de Nederlandse volwassen populatie (leeftijd ≥ 18 jaar). Deelnemers die niet de volledige enquête hebben ingevuld, zijn uitgesloten van het onderzoek. De werving vond online plaats, door middel van een wervingsbrief die is gedeeld via online platformen zoals e-mail en WhatsApp. De studie is geprogrammeerd in het programma Qualtrics. De deelnemers kregen online een link toegestuurd. Allereerst werden de deelnemers geïnformeerd over het onderzoeksdoel en de procedure. Om het onderzoek te kunnen starten, moesten de deelnemers geïnformeerde toestemming hiervoor geven. Ook was toestemming nodig voor de verwerking van de demografische gegevens. De vragen waren in de Nederlandse taal gesteld en het invullen van de vragenlijst duurde ongeveer vijftien minuten.

Allereerst werden de demografische gegevens vergaard door de deelnemers vragen over hun leeftijd, geslacht, hoogst behaalde opleiding en nationaliteit te laten beantwoorden. Daarna werd de deelnemers gevraagd de *Victim Concern Scale* (VCS; Clements et al., 2006) in te vullen. De deelnemers werden vervolgens willekeurig toegewezen aan een vignet waarin een verslag van een rechtszaak werd beschreven. Dit verslag ging ofwel over een homo- of heteroseksueel slachtoffer dat verkracht was. Voor het meten van 'erkenning van het

slachtoffer' moesten de deelnemers hierbij zeven stellingen beoordelen. Daarnaast moest een hoeveelheid schadevergoeding uit het Fonds Schadevergoeding Geweldsmisdrijven (2021) worden toegewezen aan het slachtoffer. Na de vragen met betrekking tot erkenning bij het vignet, vulden de deelnemers een vragenlijst in die de sociale wenselijkheid van de antwoorden van de deelnemers test. Hierbij werd gebruik gemaakt van de gevalideerde korte variant van de *Marlowe-Crowne 2 Social Desirability Scale* (Crowne & Marlowe, 1960). Tot slot werden de deelnemers bedankt voor hun deelname en werden contactgegevens van de onderzoekers getoond voor verdere vragen. Voor het beantwoorden van mijn onderzoeksvraag is de VCS niet relevant. Vandaar dat deze bij de materialen niet verder wordt omschreven.

Materiaal

Vignetten

De deelnemers werden willekeurig toegewezen aan één van twee vignetten (zie bijlage A en B) waarin een rechtszaak werd omschreven. Het slachtoffer in de rechtszaak is Maarten, die gedrogeerd werd tijdens het stappen en vervolgens verkracht is. In het vignet werd een deel van de slachtofferverklaring opgenomen, hierin beschrijft Maarten de gebeurtenis en de emotionele impact die de verkrachting op hem heeft gehad. Het verschil tussen de twee vignetten was dat Maarten in het ene vignet homoseksueel is en in het andere vignet heteroseksueel. Dit werd niet expliciet benoemd, maar werd duidelijk omdat in het ene vignet naar voren komt dat Maarten een vriendin heeft, terwijl dit in het andere vignet een vriend is. Bovendien ging Maarten in het ene vignet naar een reguliere kroeg, terwijl dit in het andere vignet een gay bar is. De twee vignetten waren op bovenstaande verschillen na, identiek.

Erkenning

Voor het meten van erkenning moesten de deelnemers 7 stellingen bij het vignet beoordelen door middel van een 5-punts Likert schaal (1 = *helemaal niet mee eens*; 5 =

helemaal mee eens). Voorbeelden van items zijn: “Ik kan me goed identificeren met het slachtoffer” en “Ik vind dat dit slachtoffer serieus genomen moet worden”. De interne consistentie van de 7 stellingen was zwak (Chronbach’s $\alpha = .68$). Uit inspectie bleek dat het tweede item (‘Ik vraag me af of het slachtoffer had kunnen voorkómen dat het delict gebeurde’) ervoor zorgde dat Chronbach’s alfa zwak was. Zonder dit item was de interne consistentie voldoende (Chronbach’s $\alpha = .75$). Daarom is ervoor gekozen om deze uit de schaal voor erkenning te verwijderen. Als maat voor ‘erkenning van het slachtoffer’ is van de overige 6 items een gemiddelde somscore berekend en hiernaar wordt gerefereerd als subschaal ‘Erkenning’. Het tweede item, dat is weggelaten uit de schaal, wordt los meegenomen in de analyse als ‘Schuld van het slachtoffer’.

Daarnaast is als indicatie voor het begrip ‘erkenning’ gemeten hoeveel schadevergoeding uit het Schadefonds Geweldsmisdrijven (2021) de onderzoekdeelnemers vonden dat het slachtoffer verdiende. Dit konden zij aangeven via een schuifbalk die liep van €1.000,- tot €35.000,-

Marlowe-Crowne 2 Social Desirability Scale

De *Marlowe-Crowne 2 Social Desirability Scale* (Crowne & Marlowe, 1960) is een gevalideerde zelfrapportage vragenlijst die de neiging om sociaal wenselijke antwoorden te geven meet. De oorspronkelijke vragenlijst bestaat uit 33 items, maar is in dit onderzoek ingekort tot 10 items. Voorbeelden van items zijn: “Ik heb wel eens gedaan alsof ik ziek was om ergens onder uit te komen” en “Ik raak soms geïrriteerd door mensen die gunsten van me vragen”. De vragen konden beantwoord worden met twee antwoordopties (*waar* en *niet waar*). De interne consistentie van de vragenlijst was zwak (Chronbach’s $\alpha = .49$). Om deze reden is ervoor gekozen om deze vragenlijst niet mee te nemen in de analyse.

Geplande Data-analyse

Om te onderzoeken of homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend

gedrag minder erkenning krijgen dan heteroseksuele slachtoffers, wordt een MANOVA uitgevoerd. De onafhankelijke variabele is hierbij de seksualiteit van het slachtoffer (hetero- of homoseksueel) en de afhankelijke variabelen zijn de verschillende maten van erkenning die aan het slachtoffer gegeven wordt (subschaal 'Erkenning', 'Schuld van het slachtoffer' en schadevergoeding). De nulhypothese zal eenzijdig worden getoetst ($\alpha < .05$) en wordt verworpen wanneer een significant verschil wordt gevonden tussen de mate waarin hetero- en homoseksuele slachtoffers worden erkend.

Resultaten

Beschrijvende statistieken

In totaal hebben $N = 37$ deelnemers een vignet ingevuld (43% mannen, gemiddelde leeftijd = 30 jaar, $SD = 15.9$). $N = 18$ deelnemers hebben het vignet ingevuld over een heteroseksueel slachtoffer (44% mannen, gemiddelde leeftijd = 35 jaar, $SD = 16.5$) en $N = 19$ over een homoseksueel slachtoffer (42% mannen, gemiddelde leeftijd = 30 jaar, $SD = 15.6$).

In Tabel 1 zijn gemiddelden en standaarddeviaties van de afhankelijke variabelen per conditie (homoseksueel/heteroseksueel slachtoffer) weergegeven. Uit Tabel 1 blijkt dat de gemiddelden van de subschaal 'Erkenning' dicht bij elkaar liggen tussen beide condities: dit is ook het geval bij 'Schuld van het slachtoffer'. De gemiddelde schadevergoedingen verschillen in relatief grotere mate van elkaar.

Tabel 1

Gemiddelde, standaarddeviatie, Range en Median van Afhankelijke Variabelen, per Conditie

	Homoseksueel slachtoffer (N=19)				Heteroseksueel slachtoffer (N= 18)			
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Range</i>	<i>Median</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Range</i>	<i>Median</i>
1. Subschaal 'Erkenning'	4.35	0.45	1.5	4.2	4.43	0.51	1.7	4.5
2. 'Schuld v.h. slachtoffer'	3.63	1.21	4.3	4.0	4.06	1.26	4.0	4.5
3. Schadevergoeding	12.843	8.896	33.118	12.983	17.562	9.372	33.904	18.023

Uit inspectie van de frequenties en QQ-plots blijkt dat de afhankelijke variabelen geen van allen normaal verdeeld zijn. Bij de conditie 'homoseksueel slachtoffer' zijn de variabelen 'Schadevergoeding' en subschaal 'Erkenning' rechtsscheef verdeeld, variabele 'Schuld van het slachtoffer' heeft een spitse verdeling. Aan de boxplots is te zien dat er geen uitbijters zijn bij de conditie 'homoseksueel slachtoffer'. Bij de conditie 'heteroseksueel slachtoffer' zijn alle variabelen linksscheef verdeeld. Bij inspectie van de boxplots is te zien dat bij 'Schuld van het slachtoffer' er 3 uitbijters zijn. Bovenstaande gegevens gecombineerd met het relatief geringe aantal observaties per conditie ($N = 18$ en $N = 19$) maakt dat er niet is gekozen voor een MANOVA om de hypothese te toetsen. In plaats daarvan wordt voor het beantwoorden van de hypothese de non-parametrische Mann-Whitney U toets gebruikt.

Tabel 2 geeft de correlaties tussen de in dit onderzoek gebruikte variabelen. Er is een matig positieve correlatie tussen schadevergoeding en subschaal 'Erkenning'. Verder hebben de afhankelijke variabelen geen significante correlaties met elkaar.

Tabel 2

Correlaties (Spearman's rho) tussen Afhankelijke Variabelen in het Onderzoek.

	1.	2.	3.
1. subschaal 'Erkenning'	-	-	-
2. 'Schuld van het slachtoffer'	-.023	-	-
3. Schadevergoeding	.359*	.012	-

Noot. * = $p < .05$ (tweezijdig)

Hypothesetoetsing

De Mann-Whitney U toets is voor elk van de afhankelijke variabelen ingezet om de hypothese te toetsen, waarbij de onafhankelijke variabele de seksualiteit van het slachtoffer is. Bij de variabele 'schadevergoeding' werd een significant verschil gevonden tussen de mate waarin heteroseksuele en homoseksuele slachtoffers erkend worden, in het voordeel van heteroseksuele slachtoffers ($Z = -1,748$, $U = 114$, $p = .041$). Dit komt overeen met onze verwachting, namelijk dat homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag in mindere mate worden erkend dan heteroseksuele slachtoffers. Voor de andere twee afhankelijke variabelen is, tegengesteld aan de verwachting, geen significant verschil gevonden (subschaal 'erkenning' $Z = -.781$ $U = 146$, $p = .222$; 'Schuld van het slachtoffer' $Z = -1,181$ $U = 134$, $p = .136$).

Discussie

Het doel van dit onderzoek was om te onderzoeken of homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag in mindere mate erkend worden dan heteroseksuele slachtoffers van dergelijk gedrag. Uit onderzoek blijkt dat homoseksuele slachtoffers minder serieus worden genomen dan heteroseksuele slachtoffers (Brown & Groscup, 2009; Mitchell et al., 1999; Wakelin & Long, 2003). Dit is kwalijk, aangezien het erkend worden als

slachtoffer voordelen met zich brengt (Rock, 2002) en het niet erkend worden als slachtoffer kan leiden tot secundaire victimisatie (Elbers & Becx, 2020). Echter, tot nu toe is er over dit onderwerp geen onderzoek gedaan onder de Nederlandse bevolking. Daarom is in dit onderzoek specifiek gekeken naar het verschil in erkenning die Nederlanders geven aan hetero- en homoseksuele slachtoffers. Onze verwachting was dat homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag in mindere mate erkend zouden worden dan heteroseksuele slachtoffers.

Tegengesteld aan de verwachting, bleek uit de resultaten dat er geen significant verschil was in de mate van erkenning die werd gegeven aan hetero- en homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag, op basis van de stellingen (subschaal 'Erkenning' en 'Schuld van het slachtoffer'). Op basis van eerder onderzoek (Brown & Groscup, 2009; Mitchell et al., 1999; Wakelin & Long, 2003) was de verwachting dat homoseksuele slachtoffers minder erkenning zouden krijgen dan heteroseksuele slachtoffers. Om dit verschil te kunnen verklaren, is het belangrijk om stil te staan bij het feit dat het huidige onderzoek is gedaan onder de Nederlandse bevolking. De onderzoeken waarop de verwachting is gebaseerd zijn grotendeels gedaan onder de Amerikaanse bevolking (Brown & Groscup, 2009; Mitchell et al., 1999), met uitzondering van het onderzoek van Wakelin en Long (2003). Dit onderzoek werd gedaan in Groot-Brittannië. Nederland doet het een stuk beter dan Amerika als het gaat om homoacceptatie (Poushter & Kent, 2020). In Amerika vindt 72% van de bevolking dat homoseksualiteit geaccepteerd zou moeten worden, terwijl dit in Nederland 92% is. In Groot-Brittannië is het percentage 86%. Bovendien zijn de onderzoeken niet recent verricht (1999, 2003 en 2009). In 1999 vond slechts 50% van de Amerikaanse bevolking dat homoseksualiteit geaccepteerd zou moeten zijn, in 2009 was dit 55%. Het verschil in resultaat tussen het huidige onderzoek en de voorgaande onderzoeken zou dus verklaard kunnen worden door de verschillende bevolkingsgroepen waaronder onderzoek is

gedaan en het jaar waarin de onderzoeken zijn verricht.

Verder bleek, in lijn der verwachting, dat er een significant verschil was in de mate van schadevergoeding die werd toegekend aan homo- en heteroseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Aan heteroseksuele slachtoffers werd significant meer schadevergoeding toegekend dan aan homoseksuele slachtoffers. Dit komt overeen met onze verwachting, namelijk dat homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag in mindere mate erkend worden dan heteroseksuele slachtoffers. Een mogelijke verklaring voor dit verschil in erkenning is homofobie van de deelnemers (Wakelin & Long, 2003). Een andere mogelijke verklaring zijn onterechte stereotypen die heersen over homo's. Zo blijkt uit onderzoek dat het beeld heerst dat homoseksuele slachtoffers een onbewuste drang hebben om verkracht te worden (Wakelin & Long, 2003). Bovendien blijkt uit onderzoek dat er een stereotype is dat homoseksuele mannen een exceptioneel hoge seksdrive hebben (Levitt & Klausen, 1974). Ook blijkt uit onderzoek dat buitenstaanders vinden dat homoseksuele mannen door middel van kleding en gedrag hun seksualiteit uitdragen, wat verkrachting zou uitlokken (Mezey & King, 1992). Bovenstaande stereotypes leiden ertoe dat homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag meer verantwoordelijk worden gehouden aan hun eigen verkrachting dan heteroseksuele slachtoffers, waardoor wellicht verklaard kan worden dat ze door de deelnemers van dit onderzoek minder schadevergoeding toegekend kregen. Ten slotte kan het verschil in toegekende erkenning mogelijk verklaard worden door te kijken naar het 'ideale slachtoffer'. Volgens Christie (1986) bevindt een 'ideaal slachtoffer' zich op een veilige plek. Het stereotype dat homoseksuele mannen een exceptioneel hoge seksdrive hebben (Levitt & Klaussen, 1974) zou ervoor kunnen zorgen dat een gay bar als een minder veilige plek wordt gezien dan een reguliere bar. Hierdoor zou het homoseksuele slachtoffer als minder 'ideaal' worden gezien, wat het verschil in toegekende erkenning kan verklaren.

Sterke punten en limitaties

Het onderzoek heeft een aantal sterke punten. Ten eerste is in onderzoek over erkenning van homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag nooit eerder gekeken naar de Nederlandse samenleving. Het onderzoek geeft daarmee een belangrijke bijdrage aan het creëren van een completer beeld over dit onderwerp. Een ander sterk punt van het onderzoek was het feit dat de deelnemers de vragenlijst anoniem invulden. Dit heeft de kans dat de deelnemers de vragen waarheidsgetrouw hebben ingevuld vergroot. Ook is de repliceerbaarheid een sterk punt van het onderzoek. Omdat de deelnemers een online vragenlijst hebben ingevuld, is replicatie goed mogelijk. Ten slotte, is een sterk punt het meetinstrument voor ‘erkenning’. De mate van gegeven erkenning werd op twee manieren gemeten (7 stellingen en schadevergoeding). Op deze manier werd getracht verschillende aspecten van het begrip ‘erkenning’ te meten.

Echter, de manier waarop erkenning is gemeten heeft ook limitaties. Erkenning is een breed concept en er kan niet met zekerheid gezegd worden dat ons meetinstrument alle aspecten van het begrip dekt. De zelfgemaakte vragenlijst die gebruikt is, is namelijk niet-gestandaardiseerd en niet-gevalideerd. Behalve de variabelen die in het onderzoek gebruikt zijn, kunnen er nog andere aspecten van erkenning worden gemeten. Denk bijvoorbeeld aan de mate waarin buitenstaanders denken dat het slachtoffer leed heeft ervaren. Wanneer het leed volgens buitenstaanders groot is, kan dit door slachtoffers worden gezien als een vorm van erkenning.

Een andere limitatie van het onderzoek is het gebrek aan covariaten. De vragenlijst voor sociaal wenselijkheid bleek onvoldoende betrouwbaar om mee te nemen in de analyse. Een reden hiervoor kan zijn dat de oorspronkelijke vragenlijst was ingekort van 33 items naar 10 items. Vanwege de lage interne consistentie kon niet onderzocht worden wat de invloed was van sociale wenselijkheid op de mate van erkenning voor het slachtoffer.

In dit onderzoek konden geen causale uitspraken worden gedaan, omdat sprake is van een cross-sectioneel onderzoeksdesign. Hierdoor is het niet met zekerheid te zeggen of het verschil in resultaat tussen beide condities verklaard kan worden door de seksualiteit van het slachtoffer.

Een andere limitatie aan dit onderzoek is de onderzoeksgroep. Deelnemers zijn geworven via het netwerk van de onderzoekers en de onderzoeksgroepsgrootte is relatief laag ($N = 37$). Hierdoor is het onwaarschijnlijk dat de onderzoeksgroep een goede en representatieve afspiegeling is van de bevolkingsgroep die wordt onderzocht (Jager et al., 2017; Kovacs et al., 2022), namelijk de Nederlandse bevolking.

Ten slotte is een limitatie de eventuele bias die de deelnemers hebben wat betreft homoseksualiteit. Eén van de onderzoekers is namelijk zelf homoseksueel en de meeste deelnemers die deze onderzoeker geworven heeft, zijn hiervan op de hoogte. Dit zou effect kunnen hebben gehad op de manier waarop deze deelnemers de vragen hebben ingevuld.

Implicaties en aanbevelingen

De resultaten van het huidige onderzoek zijn gedeeltelijk in overeenstemming met voorgaand onderzoek. De hoeveelheid schadevergoeding die aan homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag werd gegeven was significant lager dan aan heteroseksuele slachtoffers. Dit ligt in lijn met eerder onderzoek (Brown & Groscup, 2009; Mitchell et al., 1999; Wakelin & Long, 2003), waarbij ook een significant lagere erkenning voor homoseksuele slachtoffers werd gevonden. Hiermee wordt het idee dat homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag in mindere mate worden erkend dan heteroseksuele slachtoffers, versterkt. Deze resultaten leiden hopelijk tot meer bewustwording over de erkenning van homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag in Nederland. Om bewustwording te creëren, zou het goed zijn om jongeren te informeren over stereotypes die heersen rondom seksualiteit en de gevolgen hiervan. Dit zou kunnen door het

onderwerp te betrekken in de lesstof van een vak als maatschappijleer. Ook is het belangrijk om bewustwording te creëren onder volwassenen. Dit zou kunnen door middel van media-aandacht over dit onderwerp. Ten slotte, is het cruciaal om bewustwording te creëren bij juridische en hulpverlenende instanties die slachtoffers bijstaan (denk bijvoorbeeld aan rechters, Letselschadeadvocaten en Slachtofferhulp Nederland). Zij spelen namelijk een grote rol in de mate waarin een slachtoffer zich erkend voelt en ook bij het toekennen van een schadevergoeding. Cursussen en/of lezingen kunnen zorgen voor bewustwording onder medewerkers van dergelijke instanties.

Echter, er werd niet een significant verschil gevonden in de gegeven mate van erkenning via de stellingen. Dit komt niet overeen met voorgaand onderzoek (Brown & Groscup, 2009; Mitchell et al., 1999; Wakelin & Long, 2003). Dit verschil kan wellicht verklaard worden door het feit dat eerder onderzoek binnen andere bevolkingsgroepen is verricht en dat de resultaten wellicht zijn verouderd. Echter, het verschil in resultaat kan ook gevolg zijn van eerdergenoemde limitaties van het onderzoek. Daarom is het belangrijk om vervolgonderzoek te doen. Dit onderzoek zou idealiter een experimenteel of quasi-experimenteel design hebben, zodat er causale uitspraken kunnen worden gedaan. De deelnemers worden in dat geval geworven via een aselechte (eventueel gestratificeerde) steekproef en vervolgens worden ze willekeurig toegewezen aan één van beide condities (vignet homo- of heteroseksueel slachtoffer). Belangrijk is dat de onderzoeksgroep groter is in dit onderzoek. De externe validiteit zal dan hoger zijn, waardoor de resultaten beter generaliseerbaar zijn naar de Nederlandse samenleving.

Verder is het voor vervolgonderzoek belangrijk om te kijken naar covariaten, zodat de storende invloed ervan onder controle kan worden gehouden. Zo is het belangrijk om de invloed van sociale wenselijkheid op de mate van erkenning voor slachtoffers te bepalen. In het huidige onderzoek was de interne consistentie van de sociale wenselijkheid vragenlijst te

laag, waarschijnlijk omdat een verkorte versie van de vragenlijst was gebruikt. Daarom is het belangrijk om in vervolgonderzoek de volledige sociale wenselijkheid vragenlijst (Crowne & Marlowe, 1960) op te nemen, zodat de interne consistentie meer solide is en sociaal wenselijkheid kan worden meegenomen als covariaat in de analyse. Een ander covariaat dat van waarde kan zijn om mee te nemen in vervolgonderzoek, is 'Just World Beliefs'. Dit is het idee dat mensen krijgen wat ze verdienen (Lerner, 1980) Iemand die hoog scoort op 'Just World Beliefs' zal wellicht minder erkenning geven aan een slachtoffer, omdat diegene vindt dat het slachtoffer verdiende wat hem of haar was overkomen. Daarom is het interessant om 'Just World Beliefs' mee te nemen als covariaat.

Ten slotte is het belangrijk om stil te staan bij het verschil tussen de significante en niet-significante resultaten in het onderzoek. Er zijn meerdere mogelijkheden waarom hier een verschil in zat. Ten eerste, is het mogelijk dat er daadwerkelijk een verschil is. In dit geval zou in de Nederlandse populatie minder schadevergoeding worden toegekend aan homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag, maar wordt er niet meer of minder erkenning gegeven op basis van subschaal 'Erkenning' en 'Schuld van het slachtoffer'. De hoogte van schadevergoeding is afhankelijk van de mate waarin je een slachtoffer compensatie gunt. Dit onderdeel van erkenning is niet hetzelfde als 'Schuld van het slachtoffer' en komt ook niet aan bod in de subschaal 'Erkenning'. Het item dat hier het meest mee overeenkomt is: 'Ik vind dat dit slachtoffer serieus moet worden genomen'. Omdat schadevergoeding een ander aspect van erkenning lijkt te meten dan subschaal 'Erkenning' en 'Schuld van het slachtoffer', is het goed mogelijk dat er daarom verschil is in significantie van de resultaten.

Echter, het is ook mogelijk dat het verschil in resultaat veroorzaakt wordt door de verschillende schalen die zijn gebruikt bij het meten van erkenning. Bij subschaal 'Erkenning' en 'Schuld van het slachtoffer' is gebruik gemaakt van een 5-punts Likert schaal, terwijl bij

de schadevergoeding gebruik is gemaakt van een schuifbalk. Bij een Likert schaal zijn deelnemers sneller geneigd om het eens te zijn met de stelling (Paulhus, 1991). De resultaten (Zie Tabel 1) laten zien dat deelnemers bij zowel subschaal 'Erkenning' als 'Schuld van het slachtoffer' het in relatief grotere mate eens waren met de stellingen. Het zou dus mogelijk zijn dat de Likert schaal invloed heeft gehad op de resultaten van subschaal 'Erkenning' en 'Schuld van het slachtoffer'. Het is daarmee een mogelijke verklaring voor het verschil in significantie tussen de schadevergoeding, subschaal 'Erkenning' en 'Schuld van het slachtoffer'. Voor vervolgonderzoek is het belangrijk dat bij het gebruik van een Likert schaal, er een gelijk ratio is van positief- en negatief gestelde stellingen. Dit kan het effect van deze eventuele bias beperken (Paulhus, 1991).

Bij het verklaren van het verschil in significantie van de resultaten, is het ten slotte belangrijk om stil te staan bij het meetinstrument 'erkenning' in zijn geheel. In het onderzoek is voor het meten van erkenning niet gebruik gemaakt van gestandaardiseerde en gevalideerde vragenlijsten, hierdoor kan niet met zekerheid gezegd worden in hoeverre schadevergoeding, 'Schuld van het slachtoffer' en subschaal 'Erkenning' verschillende aspecten van erkenning meten. Een verschil in resultaat wordt daardoor moeilijk te interpreteren: is een verschil in significantie tussen de variabelen logisch, omdat ze allen een ander aspect van erkenning meten? Of komt het verschil voort uit eerdergenoemde limitaties van het onderzoek? Om deze reden is voor vervolgonderzoek belangrijk dat gebruik wordt gemaakt van een breder scala aan gestandaardiseerde en gevalideerde maten voor 'erkenning'. In tegenstelling tot het huidige onderzoek kan dan met meer zekerheid gesteld worden welke aspecten van het begrip 'erkenning' gemeten worden, waardoor sterkere conclusies kunnen worden getrokken.

In dit onderzoek werd gekeken naar de erkenning die Nederlanders geven aan homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Echter, voor vervolgonderzoek is het ook belangrijk om stil te staan bij de erkenning die Nederlandse

homoseksuele slachtoffers aan zichzelf geven. Eerder onderzoek laat zien dat homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag zichzelf vaak niet zien als slachtoffer, waardoor vervolgens geen hulp wordt gezocht en geen erkenning wordt verkregen (Donovan et al., 2014; Dunn, 2012). Vervolgonderzoek zou zich daarom specifiek moeten richten op Nederlandse, homoseksuele mannen en de mate waarin ze zichzelf erkennen als slachtoffer van verschillende situaties met betrekking tot seksueel grensoverschrijdend gedrag, zoals seksuele intimidatie, verkrachting en aanranding.

Conclusie

Het huidige onderzoek geeft geen eenduidig antwoord op de vraag of homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag in mindere mate erkenning krijgen dan heteroseksuele slachtoffers in de Nederlandse samenleving. Er was geen significant verschil in de mate van gegeven erkenning op basis van de subschaal 'Erkenning' en 'Schuld van het slachtoffer'. Echter, deelnemers kenden significant minder schadevergoeding toe aan homoseksuele slachtoffers. Dit resultaat geeft sterk aanleiding tot vervolgonderzoek, omdat het zo snel mogelijk duidelijk moet worden of homoseksuele slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag daadwerkelijk minder schadevergoeding krijgen dan heteroseksuele slachtoffers en of ze op andere aspecten minder erkenning krijgen. Het huidige onderzoek kan bijdragen aan bewustwording over dit onderwerp onder Nederlanders. Specifiek is het belangrijk dat deze bewustwording plaatsvindt bij juridische en hulpverlenende instanties, aangezien zij een grote rol spelen in de mate waarin een slachtoffer zich erkend voelt en bij het toekennen van schadevergoedingen.

Referenties

- Bosma, A. (2019). Excuses gemaakt, zand erover? Over de perceptie van emotionele slachtoffers en de verwachte effecten van aangeboden excuses. *Tijdschrift voor Herstelrecht*, 19(4), 11-21. <https://doi.org/10.5553/TvH/1568654X2019019004003>
- Brown, M.J., & Groscup, J. (2009). Perceptions of same-sex domestic violence among crisis center staff. *Journal of Family Violence*, 24(2), 87–93.
<https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1007/s10896-008-9212-5>
- Christie, N. (1986). ‘The ideal victim’. In E.A. Fatah (Reds.), *From Crime Policy to Victim Policy: Reorienting the Justice System*. (pp. 11-23). Macmillan.
https://doi.org/10.1007/978-1-349-08305-3_2
- Clements, C. B., Brannen, D. N., Kirkley, S. M., Gordon, T. M., & Church, W. T. (2006). The measurement of concern about victims: Empathy, victim advocacy and the Victim Concern Scale (VCS). *Legal and Criminological Psychology*, 11(2), 283–295.
<https://doi.org/10.1348/135532505X79573>
- Crowne, D. P., & Marlowe, D. (1960). A new scale of social desirability independent of psychopathology. *Journal of Consulting Psychology*, 24(4), 349–354.
<https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1037/h0047358>
- Depraetere, J., Vandeviver, C., Beken, T. V., & Keygnaert, I. (2020). Big boys don’t cry: A critical interpretive synthesis of male sexual victimization. *Trauma, Violence, & Abuse*, 21(5), 991–1010. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1177/1524838018816979>
- Donovan, C., & Barnes, R. (2018). Being ‘ideal’ or falling short? The legitimacy of lesbian, gay, bisexual and/or transgender victims of domestic violence and hate crime. In M. Duggan (Reds.), *Revisiting the “ideal victim”: Developments in critical victimology* (pp. 103-122). Policy Press.
<https://doiorg.proxyub.rug.nl/10.1332/policypress/9781447338765.001.0001>

- Donovan, C., Barnes, R., & Nixon, C. (2014). *The Coral Project: Exploring Abusive Behaviours in Lesbian, Gay, Bisexual and/or Transgender Relationships*. University of Sunderland and University of Leicester. Geraadpleegd op 14 maart 2022, van <https://www2.le.ac.uk/departments/criminology/documents/coral-projectinterim-report>
- Dunn, P. (2012). Men as victims: “victim” identities, gay identities, and masculinities. *Journal of Interpersonal Violence*, 27(17), 3442–3467. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1177/0886260512445378>
- Elbers, N., & Becx, I. (2020). Secundaire victimisatie als probleem: Herstelrecht als oplossing. Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving. Geraadpleegd op 15 maart 2022, van https://nscr.nl/app/uploads/2020/10/Elbers-Becx-2020_Rapport-Secundaire-victimisatie-als-probleem-herstelrecht-als-oplossing_DEF.pdf
- Ford, J., & Soto-Marquez, J. G. (2016). Sexual assault victimization among straight, gay/lesbian, and bisexual college students. *Violence and Gender*, 3(2), 107–115. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1089/vio.2015.0030>
- Hall, M. (2010). *Victims and Policy Making: A Comparative Perspective*. Willan Publishing.
- Jager, J., Putnick, D. L., & Bornstein, M. H. (2017). More than just Convenient: The Scientific Merits of Homogeneous Convenience Samples. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 82(2), 13–30. <https://doi.org/10.1111/mono.12296>
- Kovacs, M., van Ravenzwaaij, D., Hoekstra, R., & Aczel, B. (2022). SampleSizePlanner: A tool to estimate and justify sample size for two-group studies. *Advances in Methods and Practices in Psychological Science*, 5(1). <https://doi.org/10.31222/osf.io/rm9dn>
- Lerner, M. (1980). *The Belief in a Just World: A Fundamental Delusion*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-1-4899-0448-5>

- Levitt, E. E., & Klausen, A. D. (1974). Public attitudes toward homosexuality: Part of the 1970 National Survey by the Institute for Sex Research. *Journal of Homosexuality*, 1, 29–43. https://doi.org/10.1300/j082v01n01_03
- Mezey, G. C., & King, M. B. (1992). *Male victims of sexual assault*. Oxford.
- Mitchell, D., Hirschman, R., & Nagayama-Hall, G. (1999). Attributions of victim responsibility, pleasure and trauma in male rape. *Journal of Sex Research*, 36, 369–373. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1080/00224499909552009>
- Paulhus, D. L. (1991). Measurement and control of response bias. In J. P. Robinson, P. R. Shaver, & L. S. Wrightsman (Eds.), *Measures of personality and social psychological attitudes* (pp. 17–59). Academic Press.
<https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1016/B978-0-12-590241-0.50006-X>
- Poushter, J., & Kent, N. (2020). *The Global Divide on Homosexuality Persists*. Pew Research Center. Geraadpleegd op 2 juni 2022, van <https://www.pewresearch.org/global/2020/06/25/global-divide-on-homosexuality-persists/>
- Rock, P. (2002). On becoming a victim. In C. Hoyle & R. Young (Eds.), *New Visions of Crime Victims* (pp. 1–22). Hart Publishing.
- Rothman, E. F., Exner, D., & Baughman, A. L. (2011). The prevalence of sexual assault against people who identify as gay, lesbian, or bisexual in the United States: A systematic review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 12(2), 55–66.
<https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1177/1524838010390707>
- Schadefonds Geweldsmisdrijven. (2021). *Letsellijst Schadefonds Geweldsmisdrijven* [Brochure]. Geraadpleegd op 12 maart 2022, van <https://www.schadefonds.nl/schadefonds/lletsellijst/>

Van Dijk, J. (2009). Free the victim: A critique of the Western conception of victimhood.

International Review of Victimology, 16(1), 1–33.

<https://doi-org.proxyub.rug.nl/10.1177/026975800901600101>

Wakelin, A., & Long, K. M. (2003). Effects of Victim Gender and Sexuality on Attributions of Blame to Rape Victims. *Sex Roles: A Journal of Research*, 49(9–10), 477–487.

<https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1023/A:1025876522024>

Zaykowski, H., Kleinstuber, R., & McDonough, C. (2014). Judicial narratives of ideal and deviant victims in judges' capital sentencing decisions. *American Journal of Criminal Justice*, 39(4), 716–731. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1007/s12103-014-9257-3>

Bijlage A

Vignette heteroseksueel slachtoffer (naar Bosma, 2019, aangepast door Gerlsma, 2022)

Op 21 mei 2021 diende de rechtszaak tegen Jeroen W. Hij wordt verdacht van seksueel misbruik.

Het slachtoffer, de 30 - jarige Maarten, legde een verklaring af over wat er gebeurd was.

Maarten gaf aan op stap te zijn geweest met zijn vriendin naar een bar. Hij herinnert zich niet meer veel van de avond, wel weet hij nog dat hij een drankje bestelde. Maarten is ervan overtuigd dat de dader hem hiermee gedrogeerd heeft. Hij herinnert zich dat hij vervolgens wakker werd in een vreemd huis en hier verkracht is door de dader.

Maarten legde een emotionele verklaring af, waarin hij met name aandacht vroeg voor leed dat hem werd aangedaan. In de woorden van het slachtoffer: 'Ik sta hier vandaag omdat ik het gevoel heb dat dit de enige kans is om u te vertellen wat er met mij is gebeurd. Het belangrijkste vind ik dat de verdachte zich realiseert wat hij mij heeft aangedaan, maar ik hoop ook dat het geven van deze verklaring mij helpt om mijn zelfvertrouwen terug te krijgen. Ik ben, sinds dit gebeurde, met niets anders bezig. Ik ben nog steeds nog helemaal van slag! Hoe kon mij dit overkomen?! Door deze verkrachting staat mijn hele leven op z'n kop. Ik slaap slecht en kan me niet meer concentreren. Mijn vriendin herkent mij nauwelijks terug van voor het gebeurde, ik heb voortdurend huilbuien en weet me geen raad met mijn ellende. Op het werk heb ik ook problemen. Ik ben zo druk met politie, OM, slachtofferhulp om te proberen toch mijn recht te halen, dat ik te kort schiet en teveel mis. Ik barst zomaar in huilen uit, heb voortdurend een brok in mijn keel, door slaaptekort kom ik vaak te laat. Naast alle ellende heb ik ook gewoon heel veel financiële schade geleden. Ik hoop dat mijn schade wordt vergoed door de dader, en ik hoop dat u, de rechter, de juiste uitspraak doet'.

Bijlage B

Vignette homoseksueel slachtoffer (naar Bosma, 2019, aangepast door Gerlsma, 2022)

Op 21 mei 2021 diende de rechtszaak tegen Jeroen W. Hij wordt verdacht van seksueel misbruik.

Het slachtoffer, de 30-jarige Maarten, legde een verklaring af over wat er gebeurd was.

Maarten gaf aan op stap te zijn geweest met zijn vriend naar een gay bar. Hij herinnert zich niet meer veel van de avond, wel weet hij nog dat hij een drankje bestelde. Maarten is ervan overtuigd dat de dader hem hiermee gedrogeerd heeft. Hij herinnert zich dat hij vervolgens wakker werd in een vreemd huis en hier verkracht is door de dader.

Maarten legde een emotionele verklaring af, waarin hij met name aandacht vroeg voor leed dat hem werd aangedaan. In de woorden van het slachtoffer: 'Ik sta hier vandaag omdat ik het gevoel heb dat dit de enige kans is om u te vertellen wat er met mij is gebeurd. Het belangrijkste vind ik dat de verdachte zich realiseert wat hij mij heeft aangedaan, maar ik hoop ook dat het geven van deze verklaring mij helpt om mijn zelfvertrouwen terug te krijgen. Ik ben, sinds dit gebeurde, met niets anders bezig. Ik ben nog steeds nog helemaal van slag! Hoe kon mij dit overkomen?! Door deze verkrachting staat mijn hele leven op z'n kop. Ik slaap slecht en kan me niet meer concentreren. Mijn vriend herkent mij nauwelijks terug van voor het gebeurde, ik heb voortdurend huilbuien en weet me geen raad met mijn ellende. Op het werk heb ik ook problemen. Ik ben zo druk met politie, OM, slachtofferhulp om te proberen toch mijn recht te halen, dat ik te kort schiet en teveel mis. Ik barst zomaar in huilen uit, heb voortdurend een brok in mijn keel, door slaaptekort kom ik vaak te laat. Naast alle ellende heb ik ook gewoon heel veel financiële schade geleden. Ik hoop dat mijn schade wordt vergoed door de dader, en ik hoop dat u, de rechter, de juiste uitspraak doet'.

Bijlage C

Subschaal 'Erkenning' en 'Schuld van het slachtoffer'

	Helemaal niet mee eens	Beetje oneens	Niet eens en niet oneens	Beetje eens	Helemaal mee eens
Ik kan me goed identificeren met het slachtoffer.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vraag me af of het slachtoffer had kunnen voorkómen dat het delict gebeurde.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel met het slachtoffer mee.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik voel respect voor het slachtoffer.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind het terecht dat het slachtoffer gezien wordt als slachtoffer	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind dat dit slachtoffer serieus genomen moet worden.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind dat het slachtoffer een luisterend oor verdient.	☐	☐	☐	☐	☐

Bijlage D

Schadevergoeding

Het slachtoffer Maarten ontvangt schadevergoeding voor het leed dat hem is aangedaan. De hoogte van deze financiële compensatie in kader van het Schadefonds Geweldsmisdrijven ligt tussen de €1.000,- en €35.000,-. Hoeveel schadevergoeding zou je dit slachtoffer geven?

Verschuif de balk naar het gewenste bedrag.

